

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi kultúrákban
2025.06.25.

Június közepétől tovább folytatódott a rendkívül meleg, aszályos időjárás. A 2022-es évre emlékeztető száraz körülményeket csak a múlt héten, egy-két nap lehullott kisebb-nagyobb esők szakították meg, de a vízhiányon ez nem sokat változtatott. A hőmérsékleti értékek az ilyenkor megszokottól jóval magasabbak voltak, bár 2-3 nap a minimum hőmérsékletek újra 10 °C alá süllyedtek, melynek következtében a páralecsapódás a korábbiakhoz képest tartósabb levélnedvesség borítottságot eredményezett.

A fokozódó aszályban az érési folyamatok felgyorsultak, így aztán mindenütt megkezdték (a Tiszántúlon a vége felé tartanak) az **őszi árpa** betakarítását. Az Alföldön és a Délnyugat-dunántúli területeken megkezdődött az őszi búza és helyenként a repce aratása is de a borsó felszáradása is általánossá vált. A valamivel csapadékosabb tájakon az érés még kissé várta magára habár az őszi búza állományokban már nem sok a zöld levélfelület, ezért újabb kórokozó fellépéssel sem kell már számolni. Ha átmenetileg esősebbre fordulna az időjárás (ami nem valószínű) a kalászosokon a korompenész fellépésére számíthatunk, amely jelenleg észlelési szintű az állományokban.

Az aszály tünetei leginkább a **kukorica és napraforgó** táblákon szembetűnő. A levelek sodródása kukoricában, a napraforgó alsó leveleinek sárgulása, száradása mind a vízhiány következménye amely tetemes termés kiesést vetít előre. Napraforgóban az alsó leveleken (2 levélemeleten) fokozódott a **szeptóriás levélfoltosság** fellépése. A levelek élettani sárgulása mellett a kis beteg foltok kiterjedtek, melynek egybefüggő levéllemez száradás lett az eredménye (a nekrotizálódott foltokban továbbra is jól kivehetők a betegség termőtestjei) (1. fotó). A korábban észlelt **napraforgó peronoszpóra** tünetek nem erősödtek, de a rendkívüli meleg ellenére még most is tapasztalható a gomba spóra szóródása, sporulálása. Kérdés, hogy tartós nedvesség hiányában vajon mennyire élet-és fertőzőképesek ezek a spórák. Valószínűleg a betegség szinten maradására számíthatunk.

1. fotó: Erősödő szeptóriás levélfoltosság tünete napraforgóban

Kukoricában a **kukoricamoly** és a **gyapottok bagolylepke** rajzása alacsony szintű, de a legtöbb térségben észlelhető. A kukoricamoly első nemzedékének kártétele szórványos a táblákon, nem jelentős. A már learatott vagy éppen száradó gabonákról nagy tömegben települnek be a kukoricába a **vetésfehérítő bogár** imágói, gyenge kártételt hagyva maguk után. Egy-egy későn vetett táblán a **levéltetvek** felszaporodása is jelentős, tovább sanyargatva a növényeket kártételükkel. A **kukoricabogár** imágóinak rajzásmegfigyelésére a sárga ragacslapok kihelyezése időszerű.

A **parlagfű** állományban és a tábla széleken is folyamatosan fejlődik. A legfejlettebb parlagfű magassága ~ 50-60 cm. Az első virágbimbók a növények legfeljebb 5%-án alakultak ki, többnyire még a vegetatív fázis dominál.

Burgonyában a **burgonyabogár** minden fejlődési fokozata megtalálható, de a kártétel mostanra mérséklődött. A **burgonyavész** újabb fertőzése, terjedése nem jellemző, részben a szárazság, részben a magas nappali hőmérsékletek miatt. Habár a fertőzések sötétben, az éjszakai órákban következhetnek be nedvesség/csapadék jelenlétében, a gazdanövény szövetébe jutott kórokozó intenzív terjedését a 30 °C feletti hőmérsékletek lassítják. Az alsó és most már a középső zóna leveleinek **alternáriás levélfoltosság** tünetei enyhén erősödtek, a betegség lassú terjedése figyelhető meg. Az öntözetlen állományok sárgulása, fonnyadása burgonyában is jellemző.

Vöröshagymában a **dohány tripsz** továbbra is növekvő arányú fellépése, kártétele tapasztalható, góc-szerűen jelentős fertőzéssel. **Szabadföldi káposztában** a **repceszár-ormányos** valamint a **nagy repcebolha** tömeges betelepődése alakult ki. Míg a repceszár-ormányos a nyári diapauzájára készülve legfeljebb kis lyukakat rághat a káposzta levelén, addig a nagy repcebolha a tenyészőcsúcs és a levelek károsításával súlyos termés kiesést válthat ki (2. fotó). A védekezés és az állomány további rendszeres ellenőrzése indokolt!

2. fotó: A nagy repcebolha fokozódó kártétele káposztán (Fotó: Tóth Gergő István)

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom és Zala vármegyei Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.